

Onderwerp Gewijzigde gemeenschappelijke regeling beschermd wonen	
Nummer	2023/157504
Portefeuillehouder	Loenen, D. van
Programma/beleidsveld	2.3 Opvang, wonen en herstel
Afdeling	MO
Auteur	Kleijburg, J.P.
Telefoonnummer	023-5113622
Email	jkleijburg@haarlem.nl
Kernboodschap	Het college stelt de raad voor een zienswijze te geven op het ontwerp van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond Haarlemmermeer. Op inhoud stelt het College voor akkoord te gaan met het voorliggende ontwerp. Dat akkoord, al dan niet met suggesties van de raad, geldt vervolgens als de zienswijze van de raad van Haarlem.
Behandelaar voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	<ul style="list-style-type: none">• Besluit Gemeenschappelijke regeling Beschermd Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer, in commissie 12 mei 2021 Behandelaar 20210167245• Besluit Gemeenschappelijke regeling Beschermd Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer, in raadsvergadering 2021 7 december 2021 Behandelaar 20210592498
Besluit College d.d.	1. het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

<p>Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)</p>	<p>De raad der gemeente Haarlem,</p> <p>Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,</p> <p>Besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Raad gaat akkoord met het ontwerp van de ‘Gemeenschappelijke regeling Beschermd Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer; 2. De Raad deelt dit standpunt als zienswijze mede aan de College. <p>de griffier, de voorzitter,</p>
--	---

Inleiding

In dit raadsvoorstel wordt het verzoek aan de Raad om een zienswijze te geven op een aangepaste Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen toegelicht. Inleidend wordt kort ingegaan op de context waarin dit verzoek wordt gedaan; de doordecentralisatie van het Beschermd Wonen. Wij lichten toe hoe het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen verschilt van de bestaande Regeling en waarom aanpassing nodig is. Tevens wordt de verdere planning voor besluitvorming aangegeven.

Beschermd Wonen (Beschermd Wonen) betreft de opvang en ondersteuning van mensen die als gevolg van psychiatrische of verslavingsproblematiek tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen. Beschermd Wonen is onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). In 2015 heeft het Rijk de verantwoordelijkheid voor het Beschermd Wonen (en de Maatschappelijke Opvang) gedecentraliseerd naar de regio's, waarbij in elke regio een centrumgemeente werd aangewezen. Haarlem is centrumgemeente voor de Beschermd Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer.

Onlangs is het wetsvoorstel ‘Woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen’ ingediend bij de Tweede Kamer. Dit wetsvoorstel regelt de doordecentralisatie van de verantwoordelijkheid voor het Beschermd Wonen naar alle gemeenten. Het nieuwe Woonplaatsbeginsel bepaalt dat elke gemeente voor de eigen ingezetenen verantwoordelijk is. Er komt een landelijk verdeelmodel volgens welke gemeenten middelen ontvangen voor de nieuwe instroom in het Beschermd Wonen. Haarlem blijft middelen ontvangen voor de cliënten die op moment van ingaan van de nieuwe Wet al in Beschermd Wonen voorzieningen verblijven. Als landelijke besluitvorming hierover op 1 oktober is afgerond, kan deze doordecentralisatie Beschermd Wonen per 2024 van start gaan.

De doordecentralisatie is bedoeld om de beweging van opvang in voorzieningen Beschermd Wonen naar ondersteuning thuis (Beschermd Thuis) te kunnen maken. Als gemeenten verantwoordelijk worden voor hun eigen inwoners met psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen kan passende lokale ondersteuning in de thuissituatie er voor zorgen dat deze mensen hun zelfstandigheid vaker kunnen behouden.

Met de 'Norm Verantwoord Opdrachtgeverschap' heeft de VNG zich verbonden aan regionale samenwerking op deze taak. Regio's werken vanuit een gezamenlijke visie en zorgen voor gezamenlijke contractering en gezamenlijk opdrachtgeverschap. Er is een regionaal beleidskader Opvang, Wonen en Herstel vastgesteld, dat leidend is bij de regionale aanbesteding.

De regio Beschermd Wonen Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer wil vanaf 1 januari 2024 de doordecentralisatie doorzetten, ook als de nieuw beoogde wetgeving dan nog niet van kracht zou zijn.

In de in 2021 vastgestelde Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer zijn daartoe afspraken vastgelegd. In de regeling is de instelling van een zogenoemd Gemeenschappelijk Orgaan bepaald. Dat Gemeenschappelijk Orgaan vormt het bestuur van de regeling en portefeuillehouders (collegeleden) uit alle deelnemende gemeenten hebben daarin zitting. De regeling is vastgesteld op 7 december 2021. Door uitstel van de decentralisatie is de regeling niet gepubliceerd en daarmee niet in werking getreden.

De bestaande regeling moet worden gewijzigd. In de bestaande regeling is de destijds beoogde datum voor de decentralisatie opgenomen (1 januari 2023). Ook zijn gedetailleerde afspraken nu niet de regeling opgenomen. Deze komen in de ontwerp begroting, bijdrageverordening en in de dienstverleningsovereenkomst te staan. Zo ontstaat ruimte om snel aan te passen op ontwikkelingen in de uitvoering van het Beschermd Wonen. Zoals is bepaald in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) wordt als eerste aan de raden de gelegenheid geboden om een zienswijze aan hun college kenbaar te maken wat betreft het ontwerp van de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling.

Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Akkoord te gaan met het ontwerp van de 'Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer;
2. Dit standpunt binnen de wettelijke termijn van 8 weken als zienswijze aan de Colleges mee te delen.

Beoogd resultaat

Het kenbaar maken van een zienswijze ten aanzien van de nieuwe, gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen.

Argumenten

1. *De Gemeenschappelijke Regeling is meer passend gemaakt*

Uw raad heeft, evenals de raden van de andere gemeenten in de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer in 2021, ingestemd met toetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer. Daarmee is ingestemd met de oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan voor de uitvoering van de taken Beschermd Wonen. Door het landelijke uitstel van de doordecentralisatie is deze Gemeenschappelijke Regeling nooit gepubliceerd en dus niet in werking getreden.

In de huidige, niet inwerking getreden, Gemeenschappelijke Regeling is in detail beschreven welke taken aan het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen worden opgedragen en welke financiële afspraken tussen de gemeenten zijn gemaakt. De gedachte hierachter was dat dit veel zekerheid zou bieden voor de samenwerking. Echter, nu blijkt dat het ook leidt tot ongewenste inflexibiliteit. De regeling kan alleen aangepast worden door een langdurige procedure tot wijziging te doorlopen. Met de aangepaste regeling kan worden ingespeeld op actuele ontwikkelingen, dit komt de slagvaardigheid ten Gemeenschappelijk Orgaanede

In plaats van een gedetailleerde beschrijving van de taken van het Gemeenschappelijk Orgaan is gekozen voor een generieke beschrijving. Het Gemeenschappelijk Orgaan voert taken uit op het gebied van Beschermd Wonen. In een dienstverleningshandvest wordt vastgelegd welke taken dit precies zijn. Dit geeft de ruimte om, afhankelijk van landelijke ontwikkelingen, bij de aanbesteding of anderszins, passende taken af te spreken. Om zeggenschap van alle gemeenten te borgen moet het dienstverleningshandvest met unaniem besluit door het Gemeenschappelijk Orgaan worden vastgesteld.

Door ontwikkelingen in de aanbesteding was deze regeling bovendien achterhaald. Over deze ontwikkelingen wordt u in een separate informatienota geïnformeerd.

In de nieuwe regeling zijn ook de financiële samenwerkingsafspraken op hoofdlijnen vastgelegd. In een bijdrageverordening zijn de financiële afspraken in detail opgenomen. Deze zijn als in de bestaande regeling. Samenvattend is dit daarin afgesproken:

- gemeenten dragen bij aan de kosten van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen naar rato van de rijksbijdrage die zij vanaf 2024 gaan ontvangen;

- de eerste drie jaren na ingang van de wettelijke doordecentralisatie worden overschotten en tekorten op de lokale budgetten voor Beschermd Wonen verrekend via een vereveningsfonds;
- de gemeente Haarlem draagt het 'historische budget', dat zij namens de regio ontvangt voor cliënten, die voor de start van de doordecentralisatie een beschikking voor Beschermd Wonen hebben gekregen, over aan het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen;
- het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen stelt jaarlijks middelen beschikbaar voor innovatie;
- de eerste drie jaren na de doordecentralisatie wordt het verwachte tekort op de Maatschappelijke Opvang gedekt uit het verwachte overschot op Beschermd Wonen;
- er wordt een minimum van €5 mln. en maximum van €7 mln. afgesproken voor de omvang van de regionale reserve, die door het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen beheerd wordt. Wanneer de reserve van het Gemeenschappelijk Orgaan onder het minimum komt, zullen alle gemeenten de reserve naar rato van het verdeelmodel aanvullen. Wanneer de reserve hoger is dan afgesproken, wordt het overschot eveneens naar rato uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

Naast deze eerder gemaakte afspraken worden in de bijdrageverordening voor 2024 mogelijk aanvullende afspraken opgenomen over 2024. Dat jaar is een overgangsjaar waarin individuele gemeenten wel al eigen middelen voor Beschermd Wonen ontvangen, terwijl de huidige contracten voor Beschermd Wonen tot 1 januari 2025 verlengd worden. Het ligt dan voor de hand dat Haarlem ook in 2024 verantwoordelijk behoudt voor de toegang en het betalen van de facturen van de aanbieders.

De bijdrageverordening 2024 zal aan de raden worden voorgelegd voor een zienswijze.

Voor een wijziging van de afspraken in het dienstverleningshandvest, de bijdrageverordening en de Financiële Verordening is een unaniem besluit van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen voldoende. Het is dus niet langer nodig om de regeling daarvoor te wijzigen. Als het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen de bijdrageverordening wil wijzigen wordt dit aan de gemeenteraden voorgelegd voor zienswijze voordat een besluit tot wijziging wordt genomen.

Tot slot zijn in de regeling in het kader van de flexibiliteit de data verwijderd en is rekening gehouden met de verwachte doordecentralisatie van de Maatschappelijke Opvang (MO). Hierdoor bestaat de mogelijkheid te zijner tijd te besluiten om afspraken over uitvoering en financiering van MO toe te voegen aan de regeling. Ook hiervoor is overigens een unaniem besluit van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen nodig.

Voor de volledige tekst van de gewijzigde regeling bij het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen en de toelichting op de gewijzigde regeling bij het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen wordt verwezen naar bijlage 1 en 2.

Vanwege de veelheid van wijzigingen is ervoor gekozen om een nieuwe regeling op te stellen, waarna de eerder vastgestelde regeling kan worden ingetrokken.

2. *Kunnen starten met een Gemeenschappelijk Orgaan op 1 januari 2024*

Met het vaststellen deze gewijzigde regeling kan vanaf 1 januari 2024 uitvoering worden gegeven aan het in december 2021 genomen besluit tot de instelling van een Gemeenschappelijk Orgaan (Gemeenschappelijk Orgaan). Dat is ongeacht of de wettelijke doordecentralisatie van beschermd Wonen op 1 januari 2024 doorgaat.

3. *Gezamenlijke voorbereiding*

Dit voorstel wordt gelijktijdig in de Raden van alle gemeenten in de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer aangeboden. Het voorstel is gezamenlijk voorbereid en wordt door de 8 portefeuillehouders gesteund.

Risico's en kanttekeningen

Niet doorgaan van de door decentralisatie

Als het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel niet tijdig door de Tweede en Eerste Kamer worden goedgekeurd kan verder uitstel van de decentralisatie een gevolg zijn. Uiterlijk 1 oktober 2023 moet de Wet zijn gepubliceerd om op 1 januari effectief te zijn. Uitstel hoeft geen gevolgen voor deze regeling te hebben. Met deze samenwerking wordt bijgedragen aan een gezamenlijke uitvoering van het Beschermd Wonen, met grotere lokale betrokkenheid. Dat kan ongeacht het uitstel.

Dat wordt mogelijk anders als onverhoopt de doordecentralisatie wordt afgeblazen of langdurig gepauzeerd wordt. In dat niet waarschijnlijk geachte scenario moet de regio zich opnieuw beraden over afspraken die dan passend zijn. De raad wordt in het najaar gevraagd om de wettelijk vereiste toestemming voor het aangaan van deze regeling. Ten tijde van dat besluit zal meer bekend zijn over de behandeling van het wetsvoorstel. Overigens is het VNG-advies aan regio's om door te gaan met de voorbereidingen van de doordecentralisatie.

Uitvoering

Uw raad wordt – in overeenstemming met de Wgr – gevraagd om een zienswijze over het ontwerp van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen. Wij hanteren daarbij de wettelijke termijn (8 weken).

De ontvangen zienswijzen worden verwerkt in een definitieve Gemeenschappelijke Regeling. De raden zullen in het 4de kwartaal van 2023 worden gevraagd om toestemming tot het aangaan van deze regeling.

Uw raad wordt voor de zomer voor zienswijze aangeboden het ontwerp van een bijdrageverordening Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen 2024 en de ontwerpbegroting Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen 2024-2026.

In de ontwerpbegroting 2024-2026 zal de uitkomst van het lopende aanbestedingstraject nog niet zijn verwerkt. Mocht die uitkomst leiden tot wijzigingen in de financiële afspraken, dan heeft dit nog geen consequenties voor 2024, omdat de nieuwe contracten pas per 2025 ingaan. Eventuele aanpassingen in de financiële afspraken zullen in dat geval in 2023 worden gemaakt en vastgelegd in de bijdrageverordening Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen 2025 en worden vertaald naar de ontwerpbegroting Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen voor 2025. Beide stukken zullen opnieuw eerst voor een zienswijze worden voorgelegd aan de gemeenteraden voordat hier een besluit over wordt genomen door het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen.

Globale planning besluitvorming

<i>maand</i>	<i>Welk raadsbesluit</i>
Mei/Juni	Zienswijze op Gemeenschappelijke Regeling
September/Oktober	Zienswijze op bijdrageverordening en ontwerp regionale begroting 2024-2026
Oktober/November	Besluit toestemming aangaan Gemeenschappelijke Regeling

Webinar voor raadsleden

Op 8 mei wordt een webinar voor raadsleden van de 8 gemeenten georganiseerd. Daarin zal technische toelichting worden gegeven op dit voorstel. Ontwikkelingen met betrekking tot de regionale aanbesteding van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang zullen in dit webinar worden toegelicht. Raadsleden kunnen via de chatfunctie vragen stellen die schriftelijk worden beantwoord. De uitnodiging voor dit webinar is via de griffies verspreid.

Bijlagen

1. Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer (Ontwerp).
2. Toelichting bij de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer.